

Vanlige feil og mangler ved registrering av samvirkeforetak (SA)

I det følgende har vi satt opp noen punkter som det er lett å glemme, eller der det er lett å gjøre feil ved registrering av SA.

Stiftelsesprosessen

- Stifterne er ikke angitt med fødselsnummer (fysiske personer) eller organisasjonsnummer (juridiske personer, så slik som selskaper, foreninger m.v.)
- Husk at enkeltpersonforetak (ENK) ikke kan være stifter. Da må personnummeret til den som står bak ENK oppgis, ikke organisasjonsnummeret for ENK.
- Stiftelsesdokumentet er ikke underskrevet av alle som er oppført som stiftere.
- Andre enn stifterne er oppført som medlemmer.
- Penger som skytes inn i foretaket av stifterne må være bekreftet av bank eller revisor. Hvis det skytes inn andre verdier enn penger må innskuddet bekreftes av revisor, og det må lages en åpningsbalanse.
- Det er ikke angitt hvem som er daglig leder, selv om vedtektene er utformet slik at det tyder på at foretaket *har* daglig leder.

Et samvirkeforetak skal ha daglig leder om ikke vedtektene sier noe annet. Dersom foretaket *ikke* skal ha daglig leder, må dette angis eksplisitt i vedtektene. Står det ingenting om at en ikke skal ha daglig leder, skal det tolkes dithen at foretaket faktisk har det, og daglig leder må oppgis ved registrering. Det kan ikke delegeres til styret å avgjøre om foretaket skal ha daglig leder.

Vedtektene

- Mangler og feil i vedtektene, i den forstand at de ikke tilsvarer samvirkelovens minimumskrav. Samvirkelovens § 10 er ei god sjekklister for å vurdere om vedtektene dekker lovens minimumskrav. Samme funksjon kan også foreliggende standardvedtekter med kommentarer ha.
- Formålsparagrafen og/eller informasjon om medlemskap er utformet på en slik måte at det er vanskelig å fastslå om det dreier seg om et samvirkeforetak.
 - Hva er formålet med virksomheten?
 - Fremmer den medlemmenes økonomiske interesser, minimum slik at medlemmene har tilgang til et gode av økonomisk verdi?
 - Hva består samhandlingen mellom medlemmer og foretak i?

- Det må gå klart fram av vedtektene hvis medlemmene skal betale andelsinnskudd og i så fall hvor stort innskuddet skal være. Andelsinnskudd er det beløpet som et medlem må betale for å bli medlem av foretaket. Dermed vil slikt som tilknytningsavgift, innmeldingsavgift og andre typer innskudd som skjer ved innmelding alle regnes som andelsinnskudd.
- Medlemmene stemmer etter andeler.
I et samvirkeforetak er hovedregelen ett medlem, en stemme. Dersom medlemmene har gradert stemmerett, skal det være etter samhandling, ikke etter andeler. Husk at et medlem alltid har minst en stemme.

I en del tilfeller er andeler knyttet til samhandling, f.eks. typisk areal. Det er da viktig å angi denne sammenhengen, slik at det ikke ser ut som en stemmer etter «vilkårlige» pengeinnskudd, men etter det areal hvert medlem eier.

- Fordeling av årsoverskudd etter andeler.
Også her gjelder bestemmelsen om at utdeling fra årsoverskudd til medlemmene skal gjøres på basis av samhandling (kjøp, salg, bruk), ikke på basis av innskutt kapital.
- Det er angitt anvendelsesområder for årsoverskudd som ikke er i samsvar med samvirkeoven (§§ 26 – 31).
- Vedtektene beskriver ikke hvordan nettoformuen skal anvendes ved oppløsning. Eller vedtektene angir anvendelsesmåter som ikke er i samsvar med loven, f.eks. etter innskutt kapital. Se samvirkeovens § 135.
- Det er uklart hvor mange personer styret består av. Det skal enten angis det eksakte tallet på styremedlemmer eller det laveste og det høyeste antall styremedlemmer. I det siste tilfellet har årsmøtet deretter mulighet til å øke eller redusere antall styremedlemmer innenfor de rammer som vedtektene setter.
- Det er lett å glemme at vedtektene skal inneholde informasjon hvis en *ikke* skal ha daglig leder.

Ved utfylling av Samordnet registermelding, del 1.

Samordnet registermelding, del 1 fylles ut i henhold til det som er nødvendig, enten det dreier seg om førstegangsregistrering eller endringer. Vi minner om noen punkter som ofte fører til spørsmål, eller som det kan være lett å glemme å fylle ut.

- Punkt 1.1. og 1.2. Nåværende og eventuelt nytt navn/foretaksnavn:
For allerede registrerte virksomheter som faller inn under samvirkeoven og som må tilpasse vedtektene, typisk BA-selskaper og økonomiske foreninger, betyr dette at nåværende navn f.eks. er «Foretak X BA», mens nytt navn er «Foretak X SA». – Dvs. den eneste endringen i foretaksnavnet er angivelse av selskapsform.

- Alle samvirkeforetak skal registreres i Foretaksregisteret. Husk derfor avkryssing i punkt 3.1.
- Husk å krysse av under punkt 19 dersom foretaket er underlagt krav om kjønnsrepresentasjon i styret. Hovedregelen i samvirkelovens § 69 er at dette gjelder samvirkeforetak med flere enn 1 000 medlemmer.
- Husk å føre opp også eventuelle varamedlemmer i felt 19. Hele styret skal meldes til Foretaksregisteret og det inkluderer styreleder, styremedlemmer og varamedlemmer.
- Dersom det gjelder allerede registrerte virksomheter som har tilpasset vedtektene til samvirkeloven, kan det opplyses om dette under punkt 26 Andre merknader/opplysninger.

Nødvendige vedlegg ved registrering

Ved registrering av nystiftede foretak

- Stiftelsesdokument – husk signering av alle stifterne.
- Vedtekter
- For samvirkeforetak som har andelsinnskudd: Bekreftelse fra finansinstitusjon/bank eller revisor om at innskuddene fra alle stifterne er innbetalt.
- Åpningsbalanse dersom en eller flere av stifterne har gjort såkalte tingsinnskudd istedenfor innskudd i penger.
- Villighetserklæring fra revisor dersom foretaket skal ha det.
- Villighetserklæring fra regnskapsfører dersom foretaket skal ha det.
- Eventuell erklæring fra styremedlemmer som ikke har underskrevet meldingen, om at de mottar valget.

Tidligere registrerte virksomheter som tilpasser vedtektene til samvirkeloven, dvs. virksomheter som allerede har org.nummer

- Nye vedtekter
- Kopi av underskrevet protokoll fra ordinært eller ekstraordinært årsmøte som viser vedtak om å endre vedtektene.
- Kopi av underskrevet protokoll fra ordinært eller ekstraordinært årsmøte som viser vedtak om å bli samvirkeforetak.
- Kopi av underskrevet protokoll fra årsmøte som viser valg av det meldte styre.
- Også i dette tilfelle kan det være aktuelt med villighetserklæring fra regnskapsfører og/eller fra styremedlemmer som ikke har signert meldingen.
- Skal foretaket ha revisor, må det legges ved original villighetserklæring fra revisor og kopi av underskrevet protokoll fra årsmøte som viser valg av revisor.

Gamle virksomheter som faller inn under samvirkeoven, men som aldri har vært registrert, dvs. virksomheter uten org.nummer

- Nye vedtekter
- Kopi av underskrevet protokoll fra ordinært eller ekstraordinært årsmøte som viser vedtak om å endre vedtektene.
- Kopi av underskrevet protokoll fra ordinært eller ekstraordinært årsmøte som viser vedtak om å bli samvirkeforetak.
- Kopi av underskrevet protokoll fra årsmøte som viser valg av det meldte styre.
- Gamle vedtekter, kopi av noen gamle årsmøteprotokoller, e.l., som viser at foretaket har vært i virksomhet tidligere.
- Også her kan det være aktuelt med villighetserklæring fra regnskapsfører og/eller fra styremedlemmer som ikke har signert meldingen.
- Skal foretaket ha revisor må det legges ved original villighetserklæring fra revisor og kopi av underskrevet protokoll fra årsmøte som viser valg av revisor.